

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลามาวัด เห็นใหม่ ถ้ามาวัดกับคณะทัวร์ คณะทัวร์เขามาทำงานของเขา คือเขา มาพัฒนา เขามาต่างๆ อันนั้นเวลาเราตอบรับ เวลาเราต้อนรับก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเราจะให้โอกาสเขา เพราะว่าเขามาทำงานเขาเหนื่อยยาก เราจะให้ความสะดวกสบาย เขา แต่ถ้าเรามาวัดมาเพื่อปฏิบัติ นี่ศีล ๘

ศีล เห็นใหม่ เราเป็นฆราวาส แต่เราถือศีลเท่าไรก็ได้ ยิ่งถือมากยิ่งได้มาก หลวงตาท่านอ้างประจำ เมื่อก่อนเราอยู่กับท่านนะ ท่านบอกว่า “มีทองคำกองหนึ่ง ๕ บาท กองหนึ่ง ๘ บาท กองหนึ่ง ๑๐ บาท กองหนึ่ง ๒๒๗ บาท เอ็งจะเอาทองไหน?”

ทุกคนวิ่งเข้าหากอง ๒๒๗ หกคนเลยถ้าเป็นทองคำนะ แต่ถ้าเป็นศีล ฉันจะเอาศีล ๕ ฉันไม่เอา ๒๒๗ แต่ถ้าเป็นทองคำนะวิ่งเข้าหา ๒๒๗ บาทเลย มันไม่เอาหรอก ๕ บาท มันน้อยไป เห็นใหม่ เวลาเปรียบเหมือนทองคำเราอยากได้ นี่เปรียบถึงศีล เปรียบถึงข้อปฏิบัติ

“จริงๆ แล้วศีลมีหนึ่งเดียว คือเจตนาของเรา” ถ้าเจตนาของเราเราไม่ทำผิดพลาด ใจความผิด เราพยายามไม่มีเจตนาความผิดพลาด แต่ความพลั้งเผลอ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นี่มันมี ฉะนั้นคำว่ามันมี พอเรารู้แล้วทุกคนก็เสียใจ คนเราทำสิ่งใดไป แล้วผิดพลาด ทุกคนระลึกได้มันก็จะเสียดใจ พอเสียดใจแล้วก็มาปลงอาบัติไป

เขาปลงอาบัติ เห็นใหม่ พระยังต้องมีการปลงอาบัติ ฉะนั้นเราถือศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีลอะไรก็แล้วแต่ เราไม่รู้หมด เราไม่รู้ครอบคลุมไปหมดหรอก เราอยู่กับหลวงตานะ หลวงตาท่านพูดอยู่ ทุกคนก็ยกย่อง สมัยก่อนยกย่องว่าหลวงตาท่านเข้มงวดมาก ถูกต้องมาก หลวงตาท่านพูดกับพระนะ เราสะอึกเลยละ

“มันเป็นไปไม่ได้หรอกที่จะทำให้ถูกต้องไปหมด คนที่จะทำถูกต้องไปหมดมีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนที่ทำถูกต้องไปหมดแทบจะหาไม่ได้เลย”

แล้วท่านพูดถึงตัวท่านนะ “แต่! แต่เราจะทำให้ผิดพลาดน้อยที่สุด”

เวลาท่านพูดกับพระอย่างนั้น เห็นไหม ท่านพูดกับพระนี่ พูดแบบสุภาพบุรุษนะ พระด้วยกัน “เราจะทำให้มันผิดพลาดน้อยที่สุด แต่ว่าเราจะทำให้มันถูกต้องหมด ไม่มี” ท่านพูดเองนะว่าท่านไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามวินัยหมดหรอก ท่านทำไม่ได้หมดหรอก บางอย่างนี้เราไม่รู้ไง บางทีเราไม่รู้ เราไม่ใช่เจตนาทำผิดนะ แต่บางอย่างนี้

เวลาไปอ่านวินัยนะ โอ้โฮ.. วินัยนะ ๒๑,๐๐๐ ข้อ ลองไปดูสิ เวลาปาราชิกนะ ของนี้มีค่าเกินบาท เราไปจับต้องมันก็ยังไม่ปาราชิก แต่ถ้าเราขยับเคลื่อน ฐานมันเคลื่อนไปนี่เป็นปาราชิก ถ้าเราจับเรามีเจตนาใช้ใหม่ เราว่าเราเจตนาลักทรัพย์แล้วเดินไปจับ แต่ยังไม่ได้อีกแล้วเรากลับ อย่างนี้คือไม่ขาด ไม่ปาราชิก แต่ค้างปร้อยนะ เสร้าหมองมาก เสร้าหมองเพราะเรามีเจตนา เราคิดจะใช้ใหม่ แต่ทำยังไม่สำเร็จ.. นี่เวลา วินัยนะ

พอเรากลับมา อยากได้อีกเดินกลับมาใหม่ จับแล้วขยับ เขาเรียกว่า “ฐานเคลื่อนที่” ทรัพย์นั้นได้เคลื่อนจากที่เป็นปาราชิก ฉะนั้นพอปาราชิกปั๊บนะ ทีนี้พระสมัยพุทธกาลก็บอกว่า มันไม่มีฐานเคลื่อนที่ เราไปอ่านอยู่ในอรรถกถา แบบว่าลักของที่อยู่บนพื้นที่ดี ลักของที่อยู่บนอากาศก็ดี เรากำลังลักของอยู่ที่อากาศมันเป็นอย่างไร คือของที่แขวนไว้ไง เขาบอกว่าชั้นมันไม่เคลื่อนที่ มันไม่มีฐานเพราะมันแขวนอยู่ หยิบไปไม่เป็นอาบัติ

ดูสิวินัยบังคับขนาดนั้น นี่เราจะมายกให้เห็นว่า ถ้าศึกษานะวินัยมันจะแตกไปแบบว่ามันมีบัญญัติ อนุบัญญัติไง เพราะสมัยพุทธกาลใช้ใหม่ พอพระพุทธเจ้าบัญญัติปั๊บ พระก็ทำตามนั้น แต่ไอ้พวกแถมมันมีไง มันก็เบี่ยงเบนไป พระพุทธเจ้าต้องอนุบัญญัติซ้ำๆ อนุบัญญัติเป็นอนุบัญญัติ อนุบัญญัติไว้อย่างนี้ก็ผิด อย่างนี้ก็ผิด ลักของจากพื้นที่ผิด ลักของบนอากาศก็ผิด ลักของที่แขวนไว้ก็ผิด ลักใคร่ก็ผิด ผิดทุกอย่าง นี่ถ้าพระมันชื่อสัตย์ ลักก็คือลัก แต่นี่พอเวลาลักแล้วมันก็เปลี่ยนไป

นี่พูดถึงวินัย เห็นไหม จะบอกว่าเราไม่ได้มีเจตนา เราไม่มีการลัก ทีนี้พอไม่มีเจตนา พระเรานี้ก็มีอีกประเด็นหนึ่งว่า ถ้าเป็นพระคฤหัสถ์ เขาเรียก “วิสาสะ” ไม่ได้ลัก

ไม่ได้ขโมย วิสาสะถือว่าคุ้นเคยกัน คุ้นเคยกันก็ใช้โดยวิสาสะมันก็ไม่เป็น แต่อีกคนบอก วิสาสะฉันไม่ให้ อย่างนี้มันก็เป็นปัญหาขึ้นมา

จะบอกว่า เราจะมั่นใจว่าเราทำถูกต้องทั้งหมด สิ่งนี้หลวงตาท่านพูดอยู่ ท่านเคยพูดเอง เราฟังจากท่านมาแล้วจำ คำไหนที่ท่านพูดมาแล้วสะกิดใจนี้จำมากเลย ท่านบอกว่า “เราไม่สามารถทำให้มันถูกต้องได้หมดหรอก แต่เราจะทำให้ผิดพลาดน้อยที่สุด”

คำว่า “เราจะทำให้ผิดพลาดน้อยที่สุด” โอ้โฮ.. เราซึ่งมากนะ

คำว่า “เราไม่สามารถทำให้ถูกต้องได้หมดหรอก” เราก็คิดอีกอย่างหนึ่ง

“แต่เราจะพยายามทำไม่ให้ผิดพลาด หรือให้ผิดพลาดน้อยที่สุด” คือว่าเจตนาดีใจเรามีเจตนาที่ดี เราจะทำสิ่งที่ดี แต่เราไม่สามารถเข้าใจได้.. นี้พูดถึงศีล!

ถ้าพูดถึงศีลนะเราถือศีลของเรา เราปฏิบัติของเรา สิ่งใดนี้ศีลมีหนึ่งเดียว คือเจตนา คือรักษาใจของเรา พระในสมัยพุทธกาล เห็นไหม นู่นก็ผิด นี่ก็ผิด เพราะว่าพระเจ้าจะดูแลกัน ศีลเสมอกัน ทิฐิเสมอกัน อยู่ด้วยกันมันจะมีความสุข ถ้าไม่เสมอกัน เห็นไหม คนนั้นทำระดับนี้ อีกคนหนึ่งทำอีกอย่างหนึ่ง นี่มันขัดแย้งกัน มันจะอยู่ไม่เป็นสุข ไซ้ไหม ที่นี้พอพระบวชใหม่มา พระก็คอยบอกๆ ไปลาพระพุทธเจ้าเลยบอก

“จะสึก”

“ทำไมล่ะ”

“โอ้โฮ.. นู่นก็ผิด นี่ก็ผิด ยุ่งไปหมดเลย”

พระพุทธเจ้าบอก “ถ้าศีลมีข้อเดียวอยู่ได้ไหม”

“ได้”

พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า “ให้รักษาใจ” พอรักษาใจแล้วเขาอยู่ได้ พออยู่ได้แล้วปฏิบัติไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ด้วย

นี่ถ้าเราไปมองว่าศีลเป็นข้อบังคับ ถ้าเราบอกนุ่นก็ผิด นี่ก็ยุ่งไปหมดเลย เราทำตามเขา เราอยู่ในกติกาของเขา เราไม่แฉง เราไม่แฉงออกนอกทางเขา เพราะอะไร เพราะทิวี่เสมอกัน ปฏิบัติเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เรามีความเห็นเสมอกัน เรามีการคุยกันรู้เรื่อง เราอยู่เป็นสุขนะ ถ้าเรามีความขัดแย้งกัน เราพูดโต้แย้งกัน นุ่นก็ผิด นี่ก็ผิด แล้วมาโต้แย้งกัน ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ไม่มีประโยชน์อะไรเลย เพราะศีลนี่เอาไว้บังคับตัวเรานะ ศีลเราเอาไว้ดูแลตัวเราเองก่อน

ถ้าเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ถ้าเราจะพูดให้ใครฟังนะ “๑ ตัวอย่างดีกว่า ๑๐๐ คำสั่ง” เราทำดีทำชอบนี่นะ เราพูดอะไรไปมันก็มีน้ำหนักนะ เราทำอย่างหนึ่ง แล้วไปสอนเขาอย่างหนึ่ง เห็นไหม

“๑ ตัวอย่างดีกว่า ๑๐๐ คำสั่ง”

ฉะนั้นครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นอย่างนี้ หลวงปู่มั่นท่านถึงเป็นแบบอย่าง เวลาหลวงปู่มั่นท่านเป็นแบบอย่าง คนถึงเคารพศรัทธา คนถึงมีความเชื่อถือ พระไปนี้เชื่อถือเพราะอะไร เพราะท่านทำเป็นหัวหน้า ท่านไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ทั้งสิ้น เว้นไว้แต่นะ เว้นไว้แต่เวลาเผลอเวลาแก่ เห็นไหม

พระเราต่างหาก นี่ครูบาอาจารย์เล่าให้ฟัง พระเรานี้ร่วมกันเป็นคณะสงฆ์เลย ไปอาราธนาท่าน ขอร้องท่าน ขอร้องว่า “ท่านชราภาพแล้ว ไม่ต้องบิณฑบาตได้ไหม”

ท่านบอก “ไม่ได้!”

“ถ้าไม่ได้ก็ขอครึ่งทาง”

พอสุดท้ายท่านชราภาพจนเต็มที่แล้วนะ บอกว่า “ไม่ต้องบิณฑบาตได้ไหม เพราะลูกศิษย์ลูกหาบิณฑบาตมาให้ท่าน มาเลี้ยงท่านได้”

“ไม่ได้!”

ถึงหน้าปากประตู หน้าประตูวัดนะ นัดให้เขามาใส่บาตรหน้าปากประตูวัด ถึงที่สุดเดินไม่ไหว ก็บิณฑบาตบนศาลา.. นี่ท่านทำเป็นตัวอย่างไง เพราะท่านทำเป็น

ตัวอย่างเราถึงเคารพท่านไง เราเคารพท่าน เพราะท่านพูดได้ทำได้ ถ้าพูดได้ทำได้นี้จะเป็นประโยชน์มาก

ฉะนั้นถ้าพูดถึงเวลาเขามาพัฒนา เราก็ต้อนรับไปอีกอย่างหนึ่ง เห็นไหม ให้กินกลางวัน ให้กินเย็น ทำอาหารให้กิน ทุกอย่างพร้อมเลย แต่เวลามาปฏิบัตินะ ห้าม! ห้าม! ห้าม! เอ๊ะ.. ทำไมคราวที่แล้วมาดี อ้าว.. นั่นมันมาพัฒนานะ แต่คราวนี้มาปฏิบัติ

ถ้าเราปฏิบัติ ภาชนะ เห็นไหม เวลาหลวงปู่สุวัจน์ท่านเทศน์ เราอยากได้มรรคผลนิพพาน อยากได้มรรคผลนิพพาน แล้วด้วยขามของเรา.. ท่านบอกพระนะ พระอยากได้มรรคผลนิพพาน คว่าดูในข่ามสิ ถ้าในข่ามยังมีเงินมีทอง มีทุกอย่างพร้อมไปหมด มันจะเอามรรคผลนิพพานมาจากไหนล่ะ?

ถ้าเราเสียสละ.. ชาตुरुปรชต์ อุกคณฺเหยฺย วา อุกคหาเปยฺย ภิกขุห้ามหิบบเงินและทอง ถ้าใครหิบบเงินและทองโดยเข้าใจและไม่เข้าใจก็ดี ต้องเสียสละ ต้องโยนทิ้งก่อน ถึงปลงอาบัติตก เห็นไหม ถ้าภาชนะของเรามันสะอาด อาหารที่ใส่ลงมามันก็สะอาด ถ้าภาชนะเราสกปรก อาหารอะไรที่ใส่มามันก็สกปรก

ศีลมันเป็นการชำระล้างใจเราให้สะอาดบริสุทธิ์ แล้วเราจะไปนั่งสมาธิ สมาธิมันก็เป็นสัมมาสมาธิ ภาชนะเราที่ดี ภาชนะเราสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีสารพิษ ไม่มีสิ่งที่เป็นพิษ อาหารที่ใส่มาใส่มันก็กินได้ใจใหม่ ภาชนะเรามีแต่ยาพิษ เวลาอาหารตกมาในภาชนะเรามันเป็นอะไร มันก็เป็นสิ่งที่พิษไปด้วย

ฉะนั้นบอกว่า “ถือศีลไม่มีประโยชน์อะไร ถือศีลไม่มีประโยชน์อะไร” ศีลทำให้สะอาดบริสุทธิ์ ทำให้ใจเรา ทำให้ภาชนะเราสะอาด แล้วถ้าเรากำหนดพุทฺโธ เราทำสัมมาสมาธิ สมาธิเกิดมานี้ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าสมาธิมันเกิดในภาชนะที่ดี อาหารนั้นมันสะอาดบริสุทธิ์ อาหารนั้นเป็นประโยชน์กับร่างกาย อาหารนั้นเป็นประโยชน์ที่สุด เห็นไหม ธรรมที่เกิดขึ้นมา

ทีนี้บอกศีลอะไรก็ได้ อะไรก็ได้ ทำสมาธิได้ใหม่.. ได้ พอได้ขึ้นมาเพราะอะไร ในลัทธิอื่นๆ ไม่ใช่พุทธศาสนาเขาก็ทำสมาธิกัน เขาก็ทำของเขา แต่มันเป็นสัมมาหรือเป็นมิถนาคะ มันเป็นสัมมาเพราะอะไร เพราะภาชนะของเขาเป็นอย่างนั้น ภาชนะของ

เขามันมีสิ่งเจือปนอยู่ใช่ไหม พอทำสมาธิขึ้นมามันก็ทำตามทิวของเขา ทำตามความเห็นของเขา เขาทำสมาธิได้ สมาธิของเขาก็เป็นมนต์คำ เราทำสมาธิขาวเพราะอะไร สมาธิขาวเพราะเรามีศีล พอมีศีลแล้วทำสมาธิขึ้นมา สมาธิมันก็ตั้งมั่น ศีลมันมีกรอบของมันอยู่แล้ว แล้วถ้าเกิดปัญญา ปัญญา มันก็เข้าสู่โลกุตตรธรรม

นี่ไง เขาบอกว่าไม่ต้องทำ ไม่จำเป็นๆ มันจำเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีลขึ้นมา พอทำสมาธิขึ้นมา สมาธิมันก็ร่มเย็นนะ แต่ถ้ามันเป็นมิจฉาขึ้นมา สมาธิมันก็เร่าร้อนนะ เป็นสมาธิใช่ไหม จะลองของ จะทำนู่นทำนี่ เห็นไหม มันออกนอกทางไง ออกนอกทางเพราะอะไร เพราะภาชนะของมันมีสารพิษ แล้วถ้าศีลทำให้เราบริสุทธิ์ขึ้นมา ก็จะเกิดสมาธิ สมาธิก็เป็นสัมมาสมาธิ ก็เกิดความร่วมมือเป็นสุข พอเกิดปัญญาก็เกิดโลกุตตรปัญญา ปัญญา ก็เข้ามาชำระกิเลส

ถ้าเกิดเป็นมนต์คำ เกิดเป็นศีลไม่บริสุทธิ์ พอเกิดสมาธิขึ้นมา ก็อยากจะรู้วาระจิตเขา อยากจะรู้ว่าใครเกิดมาชาติไหนๆ ตัวเองยังไม่รู้ ไปอยากรู้ของคนอื่น พอรู้ไปรู้มานะ ทำให้ตัวเองหัวทิ่มดินเลย พอสมาธิมันเสื่อมเอาไม่ขึ้นนะ นู่นก็ทำไม่ได้ นี่ก็ทำไม่ได้ เราก็ไม่มีวาสนา กลับบ้านเถอะ

นี่แล้วก็กลับไปอยู่บ้านใหม่ แล้วเดี๋ยวก็เริ่มต้นใหม่นะ พอกลับไปบ้านมันทุกข์นะ เออ.. ทุกข์ยากมาก แล้วพุทธศาสนาสอนถึงมรรคผลนิพพาน ก็จะม่ออีก มารอบ ๒ เดี่ยวพอทำไม่ได้ก็กลับบ้านอีก มารอบ ๓ มารอบ ๔ เพราะอะไรล่ะ เพราะเราไม่มั่นคง เห็นไหม

นี่พูดถึงว่าถ้าเราจะเห็นประโยชน์กับมัน เราทำเพื่อตัวเราเอง ถ้าภาชนะเราสะอาด เรารับประทานอาหารสิ่งใดมา มันยิ่งสุดขอดใหญ่เลย ถ้าภาชนะเราเศร้าหมอง ภาชนะเราต่างๆ นี่สิ่งใดก็เศร้าหมอง แต่! แต่ในการประพฤติปฏิบัติ ต้นไม้จะใหญ่โตขนาดไหน ก็ปลูกจากกล้าไม้ทั้งนั้นแหละ

หัวใจของเรา เราจะพัฒนา ก็พัฒนาจากความล้มลุกคลุกคลานเรานี้แหละ ถ้ามันจะล้มลุกคลุกคลานก็ไม่เสียใจ มันจะล้มลุกก็ตั้งต้นใหม่ ตั้งต้นใหม่.. ต้นไม้เราก็พยายามพรวนดิน รดน้ำ ปล่อยให้มัน มันก็จะโตขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ครูบาอาจารย์ของเราก็ล้มลุกคลุกคลานมาตลอดนะ แล้วเรามาที่เราจะทำแล้วได้เลย มันไม่ใช่ต้นไม้พลาสติกไปสวนจตุจักรแล้วก็ซื้อมาเลย เอามาตั้งไว้ที่บ้าน ไม่ต้องรดน้ำหรือไม่เคยตาย ไม่ตายด้วย แล้วก็ไม่ได้ด้วย แต่ถ้าต้นไม้ของเรานี้ ความรู้สึกของเรา เราต้องรดน้ำพรวนดิน เราดูแลมันเพื่อประโยชน์กับเรา

เราจะบอกว่าโยมทำอะไรก็แล้วแต่ เป็นสมบัติของโยมหมดเลย ใครทำคนนั้นได้ ใครปฏิบัติอย่างไรก็เป็นสมบัติของคนนั้น ไม่มีปฏิบัติให้คนอื่น แล้วคนอื่นปฏิบัติเพื่อเราไม่มีหมด ฉะนั้นเหตุการณ์ที่จะเกิดอุปสรรคหรือเกิดอะไรกับเรา เราต้องต่อสู้ เราต้องทำเพื่อเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ.. นี้พูดถึงมาวัดใจ

ฉะนั้นเวลาในการพัฒนามันก็เป็นอย่างหนึ่ง ถ้ามาในการปฏิบัติมันก็เป็นอย่างหนึ่ง เป็นอย่างหนึ่งเพราะอะไร เพราะว่า การปฏิบัติมันต้องการอริยทรัพย์ มันต้องการทรัพย์อันละเอียด มันต้องการภาชนะที่ใส่ทรัพย์ที่เป็นสมบัติอันละเอียดนี้ เพื่อเป็นสมบัติกับเรา แต่เรามาพัฒนา เราทำบุญกุศลนี้เป็นอมิส.. เราทำบุญกุศลเป็นอมิส เสียสละเป็นบุญกุศล แต่เวลาภาวนาขึ้นมา มันชำระกิเลสนะ มันเป็นปัจเจก ตั้ง มันเป็นสันติภูมิ โภจ ใจร่วมเย็น ใจเป็นสุข มันจะรู้ของมัน ตอนนี้ไม่ต้องบอกเลยว่าร่มเย็นเป็นสุขนั้นเป็นอย่างไร

แต่เวลามันพุ่งชานมันคิด ตอนนี้รู้หมดเลย เวลามันเดือดร้อน ทุกคนรู้หมดเดือดร้อนเป็นอย่างนี้ แต่ร่มเย็นเป็นอย่างไร.. นี้มันเปรียบเทียบได้ มันมีข้อเท็จจริง มันตรวจสอบได้ในหัวใจของเรา เอวัง